

DÔSTOJNEJ PRÁČE

Rozmýšľali ste niekedy, odkiaľ pochádza oblečenie, ktoré máte na sebe, kto ho vyrobil a koľko ľudskej práce a úsilia je za jedným tričkom? Tričkom, ktoré sa prostredníctvom zložitého obchodného procesu dostalo napríklad z Bangladéša, Indie či Pakistanu do predajní v našich obchodných centrách? Je rozdiel medzi cenou práce a cenou trička v našich obchodoch primeraný? Žiaľ, nie je.

Joy pracuje v továrni na topánky v Kambodži od trinástich rokov. Vtedy si za päť dolárov zadovážila falošný rodný list, aby mohla v továrni pracovať. Pýtaš sa, prečo začala pracovať už v takom útlom veku a nechodí radšej do školy?

V Kambodži je rodina často závislá práve od dcér. Joy preto musí pracovať šesť dní v týždni v zlých pracovných podmienkach za veľmi nízky plat. Z neho sa potom snaží uživiť aj svojich rodičov a štyroch súrodencov.

Clean Clothes Campaign

Foto: Michaela Königshofer,
Clean Clothes Campaign,
Bangladéš, 2006

Šťastie

Foto: M. Danková,
Tanzánia, 2013

Čo znamená nedôstojná práca?

- Nízke mzdy, ktoré neumožňujú dôstojný život.
- Pracovníci pracujú 14, ba aj 16 hodín denne niekedy i bez nároku na prestávku.
- Zlé bezpečnostné a hygienické podmienky.

Hodinu práce šičky v Bangladéši odmení textilka pár centami. Šička si z toho, čo zarobí, mnohokrát dokáže zaplatiť len základ, teda stravu a bývanie. Vôbec nie školu, lieky, dovolenku... Často šije i 14 hodín denne. Jej výrobky zarobia tisíce eur, ktoré získa majiteľ textilky a celý obchodný reťazec.

PÁROŽRÚTI

Kto môže za stratené ponožky? No predsa Párožrúti! Záhadný tvor z tajomného sveta, ktorý žerie ponožky, ale vždy len jednu z páru. Napínavý a vtipný príbeh z Vydavateľstva SLOVART (www.slovart.sk) poteší troch našich čitateľov.

Problém nedôstojnej práce sa týka rôznych odvetví. V ťažkých podmienkach pracujú výrobcovia hračiek, elektroniky aj tí, ktorí ťažia nerasty, no najmä ľudia pri výrobe textilu v krajinách juhovýchodnej Ázie.

Vieš, že...

- pracovník v textilnej továrni dostane z výslednej ceny trička len 1 až 3 %?
- väčšinu počítačov vyrábajú v krajinách, kde výrobcovia môžu obchádzať bezpečnostné pravidlá pri práci?
- minerály používané v mobiloch či počítačoch, pochádzajú z Demokratickej republiky Kongo a že ich v baniach ťažia aj deti vo veku 12 – 16 rokov?

Akoby z iného sveta
Foto: M. Malá,
Kambodža, 2011

Foto: Michaela Königshofer,
Clean Clothes Campaign,
Bangladéš, 2006

Pripraviła
Katarína Jantáková

Jedna z najťažších prác na svete je ťažba síry z krátera sopky Kawah Ijen na východe Jávy v Indonézii. Denne sa vyťaží okolo 12 ton síry. Baníci ju nosia v košoch na svojich ramenách až 4 kilometre do kopca. Často len jednoduché šatky pokvapkané vodou im slúžia ako ochrana pred nebezpečnými výparmi. Pľúca baníkov sú často poškodené a telá skrivené od ťarchy až 80 kg suroviny, ktorú vynesú na jeden raz.

Kawah Ijen
Foto: M. Candráková,
Indonézia, Jáva, 2012

Čo môžeme robiť my?

- Uvažujme, či naozaj potrebujeme ďalší pár topánok či nové tričko? Často ten, kto ich vyrába, pracuje za nízku mzdu a vo veľmi zlých pracovných podmienkach.
- Usilujme sa kupovať výrobky vyrobené u nás alebo v továrňach s dôstojnými pracovnými podmienkami.
- Nemusíme meniť mobil vždy, keď vyjde novší model.
- Nakupujme fair trade produkty, ktoré špecializované organizácie kupujú za férové ceny priamo od výrobcov. Vieš, že na svete sa objavil prvý FAIR PHONE?

Úloha pre teba: Porozmýšľaj, či to,

čo si chceš kúpiť, naozaj potrebuješ. Bez čoho sa dokážeš zaobísť? Porovnaj, ako ľudia pracujú u nás a ako je to v krajinách, kde pracujú v nedôstojných podmienkach. Do **20. mája nám pošli svoju odpoveď a kresbu.**

Troch autorov odmeníme. Všetky kresby zaradíme do výberu celoslovenskej výtvarnej súťaže *Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť*. Súťaž je podporená zo zdrojov Európskej komisie v rámci projektu **Európsky rok rozvoja 2015**. Viac informácií o výtvarnej súťaži sa dozviete na stránke <http://err2015.zifer.sk/>.

